

Zpráva vedení Fakulty mezinárodních vztahů pro akademickou obec

Zhodnocení prvních dvou let funkčního období a výhled do budoucna

V těchto dnech uplynula právě polovina ze čtyřletého funkčního období stávajícího vedení FMV. Je to příhodný čas pro ohlédnutí se za uplynulými dvěma roky a zároveň příležitost provést srovnání cílů, s nimiž vedení fakulty nastupovalo, s dosaženými výsledky.

Základní strategická vize, tedy dlouhodobé budování fakulty jako kvalitní vzdělávací instituce s mezinárodní prestiží, se daří plnit. Vedení fakulty dostalo do vínku mezinárodní akreditaci EPAS, kterou uděluje EFMD. Rozhodující kontrola připravenosti fakulty pro získání tohoto prestižního ocenění proběhla těsně před nástupem nového vedení. Obhájit tuto akreditaci v nadcházející listopadové prověrce, kdy opět přivítáme kontrolní tým EFMD, je naší současnou největší výzvou, protože nesmíme a ani si nemůžeme dovolit získané renomé ztratit. O významu akreditace se přesvědčujeme prakticky při každém kontaktu se zahraničními partnery a logo akreditace, byť se zatím vztahuje pouze na dva obory, tvoří významnou součást image fakulty.

V minulém roce se fakulta zapojila do mezinárodní asociace 10 evropských a 10 čínských univerzit, respektive jejich Business Schools. Tato asociace s akronymem ACE je teprve na samém začátku předpokládaných aktivit, ale navrhované plány jsou velmi zajímavé a měly by do budoucna přinést fakultě další navýšení prestiže, ale zejména možnost kvalitních stáží a výjezdů pro učitele i studenty fakulty.

FMV rovněž rozšířila okruh spolupráce o Českou podnikatelskou reprezentaci při EU v Bruselu, o Česko-italskou obchodní komoru, stala se přidruženým členem sítě evropských výzkumných škol EastAsiaNet a zakládajícím členem sítě European and Asia-Pacific Social Science Network. Fakulta je nově reprezentována v prestižních mezinárodních institucích, např. ve Výboru pro výzkum a doktorská studia Globální aliance CEMS, v Konsorciu pro mezinárodní double degree CIDDD, v Evropské asociaci pro výzkum a vzdělávání ve vztahu k rozvoji EADI.

Na podzim 2013 vstoupila FMV do jednání s představiteli Světového ekonomického fóra WEF ohledně spolupráce fakulty při zajišťování sběru, analýze a prezentaci výsledků dotazníkového šetření mezi vybranými manažery, tzv. Executive Opinion Survey. V únoru 2014 bylo podepsáno memorandum s CMC Graduate School of Business Čelákovice a Českou manažerskou asociací o společném zapojení těchto tří institucí do sběru a následných analýzách a prezentaci výsledků. Vedení FMV si slibuje od této spolupráce zvýšení povědomí o výsledcích studie WEF, jejich využití pro výzkum i výuku a zapojení studentů do průzkumu prostřednictvím vznikajícího studentského spolku.

V těchto dnech uplynula právě polovina ze čtyřletého funkčního období stávajícího vedení FMV.

Vedení fakulty rozšířilo portfolio placených programů o bakalářský obor International Business, o který byl již v prvním akademickém roce velký zájem. Počet 100 platných, tj. zaplacených přihlášek převýšil několikanásobně počet přihlášek v ostatních anglických programech na VŠE. Do programu nastoupilo 35 studentů 15 národností. Rovněž se podařilo zvýšit zájem o anglický magisterský program International and Diplomatic Studies a rozšířit možnosti zahraničního studia pro jeho studenty.

Za poslední dva roky vzrostlo zapojení pedagogů do výuky na zahraničních univerzitách, a to jak co do výuky kurzů partnerských univerzit, tak také formou „dodávky“ kompletních kurzů o min. rozsahu 3 ECTS. Pedagogů pro výuku takovýchto kurzů FMV nyní vysílá do zahraničí v průměru 17 ročně. Podařilo se stabilizovat výměnu učitelů s univerzitami v Číně a USA.

Studentům FMV i celé VŠE nabízíme kurzy hostujících profesorů. V roce 2012 došlo k vzestupu o 10 %, v roce 2013 o dalších 26 %. Zvyšující se počet však do budoucna bude limitován sníženým počtem studentů našich oborů. Kromě toho FMV nabízí studentům celé školy, včetně výměnných studentů, nejvíce kurzů vyučovaných v cizích jazycích. V roce 2013 jich bylo již 66. Vyrůstá také zapojení expertů z praxe a ze zahraničí do výuky – v roce 2013 měli studenti možnost vyslechnout více než 170 takovýchto vstupů.

S přispěním FMV se také rozšířila síť partnerských univerzit VŠE. Studentům FMV se tak nabízí po splnění kritérií výběrového řízení širší výběr zahraničního studia (524 míst), čehož využívají nejvíce ze všech fakult VŠE. Stejně tak jsou nejaktivnější ve využití možnosti zahraničních stáží a studia v rámci programu freemovers.

Fakulta průběžně posiluje komunikaci se studenty i s případnými zájemci o studium. Kromě pravidelně aktualizovaného webu, kde jsou studentům zprostředkovávány informace o nejrůznějších příležitostech včetně stipendijních a vzdělávacích, byl např. založen fakultní Facebook, zájem vzbudila i prázdninová fotografická soutěž. Cílem marketingových aktivit je další zviditelnění fakulty na místním i mezinárodních trzích, posílení dobrého jména fakulty a zvýšení atraktivnosti jejích oborů a zainteresování všech stakeholderů na šíření informací o náplni a kvalitě jednotlivých oborů.

Oblast pedagogiky

V pedagogické oblasti se nové vedení FMV zaměřilo na zvyšování kvality akademické činnosti, a to jak na úrovni výběru nejnadanějších uchazečů o studium, tak v oblasti řízení pedagogické činnosti a jejích procesů. Zavedení elektronického testování u přijímacích zkoušek v roce 2012 výrazně zefektivnilo přijímací řízení a umožnilo nově koncipovat také přijímací řízení na navazující magisterské studium. Díky tomu mohly být zpřísněny podmínky pro přijetí bez přijímacích zkoušek (studijní průměr nově do 1,5) tak, aby přijetí bez přijímacích zkoušek sloužilo jako významný motivační faktor pro excelentní studenty FMV. Při všeobecném mírném poklesu kvóty na přijímané studenty optimalizovalo vedení FMV počty studentů

V pedagogické oblasti se nové vedení FMV zaměřilo na zvyšování kvality akademické činnosti.

přijímaných do jednotlivých oborů tak, aby zejména u největšího oboru FMV umožňovaly posílení kvalitní a adresnější výuky. Relativní pokles počtu studentů přijímaných do tradičních oborů byl z větší části kompenzován navýšením počtu přijímaných studentů do cizojazyčných oborů a do oboru kombinovaného studia (Manažer obchodu). Fakulta dále aktivizovala prostředky stipendijního fondu k podpoře nejnadanějších studentů a zaměřila se na ně i při výběrových řízeních na stáže a další aktivity FMV. Samotný systém praxí a stáží byl novým vedením FMV významně rozšířen, a to co do portfolia akreditovaných stáží zařazených do studijních plánů, tak co do nabídky míst v České republice i v zahraničí. Trvale se podařilo propojit absolvování pracovní stáže v zahraničí s finanční podporou z fondů Erasmus.

Z hlediska řízení kvality akademické činnosti se účelové pracovní skupiny v letech 2012 a 2013 intenzivně věnovaly kvalitě bakalářských a diplomových prací. Výsledkem byla novela opatření děkana umožňující psaní diplomových prací v cizím jazyce, inovace bakalářského a diplomového semináře, ujasnění jejich hodnocení a vznik podrobných instrukcí pro studenty i pedagogy na intranetu. Dále byl vymezen systém řízení kvality akademické činnosti, první návrh směrnice bude vedením fakulty předložen v nejbližší době.

Práce v této oblasti navazuje také na celoškolsky koordinované projekty, v rámci kterých byly nově formulovány profily absolventů a do sylabů všech předmětů byly zavedeny výstupy z učení. Analýza profilu absolventů vedla vedení FMV k posílení teoretického základu studia: ve spolupráci s garanty byla ve všech oborech prezenčního studia na FMV posílena výuka ekonomie a mezinárodní ekonomie na bakalářském i magisterském stupni; u většiny oborů bude zakončena samostatnou dílčí částí státní závěrečné zkoušky.

V roce 2013 byly analýze a optimalizaci podrobeny vedlejší specializace vyučované na FMV a to s cílem umožnit studentům FMV i VŠE dostatečnou specializaci při uspokojivém počtu studentů v daném směru studia. Výsledkem byla zejména nová koncepce specializace Komerční jazyky a zefektivnění výuky méně obsazených specializací. Stanovením jasných pravidel v této oblasti jsou garanti vedlejších specializací více motivováni k rozvoji svých specializací a zvýšení zájmu studentů, například cestou certifikátů, tak jako v případě náročného certifikátu Asijská studia, který byl připraven ve spolupráci se společností Škoda Auto.

Ve spolupráci s garanty studijních oborů FMV v roce 2013 úspěšně požádala Akreditační komisi vlády o prodloužení akreditace tří oborů navazujícího magisterského studia (Mezinárodní politika a diplomacie, Evropská integrace a Cestovní ruch) a jednoho oboru bakalářského studia (Cestovní ruch a regionální rozvoj). Z hlediska akreditačního procesu se jednoznačně ukazuje nutnost propojení požadavků na garanty a přednášející s rozvojem vědecko-výzkumné činnosti fakulty a naplňováním kritérií habilitačního a jmenovacího řízení. Při přípravě akreditačních spisů fakulta výrazně těžila z inovovaných profilů absolventů a zpřesněných výstupů z učení.

Věda a doktorské studium

Nové vedení Fakulty mezinárodních vztahů vypracovalo na počátku svého funkčního období komplexní strategické materiál Plán koncepčního rozvoje vědy a výzkumu na Fakultě mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze na období 2012 – 2015, který rozvíjí a konkretizuje nástroje stimulace vědy a výzkumu uvedené v Dlouhodobém záměru FMV s ohledem na dosažení konkrétních cílů v oblasti vědy a výzkumu. Hlavním cílem pro první dvouleté období v oblasti institucionálně organizačního směřování vědy a výzkumu na fakultě bylo vytvoření Fakultního výzkumného týmu, který by fungoval nejprve jako podpůrný, koordinační a komunikační orgán v oblasti rozvoje vědecko-výzkumné činnosti FMV a následně převzal některé kontrolní a řídicí funkce ve vztahu k nově vznikajícím projektům k posílení vědy a výzkumu na FMV.

Základní cíl v oblasti institucionálně organizačního směřování vědy a výzkumu na fakultě se podařilo bezesbýtku naplnit. Fakultní výzkumný tým vznikl a plnil veškeré funkce definované v původním plánu. V první fázi to byla především metodická a koordinační činnost s důrazem na sdílení a přenos informací v oblasti vědy a výzkumu uvnitř fakulty. Tým tak sloužil jako podpůrná struktura pro vědeckou činnost celé fakulty. Ve druhé fázi tým převzal rovněž některé kontrolní a řídicí funkce a připravil veškeré institucionální předpoklady pro realizaci dvou klíčových projektů fakulty v oblasti vědy, kterými jsou program podpory perspektivních akademických pracovníků FMV na bázi individuálních plánů jejich rozvoje a projekt tematicky zaměřených výzkumných týmů s cílem vytvoření podmínek pro systematickou vědeckou práci vedoucí ke kvalitním publikačním výstupům, získání projektů účelové podpory a potřebnému kvalifikačnímu růstu akademických pracovníků FMV.

Z materiálního hlediska byl hlavní důraz v oblasti vědy v první polovině funkčního období nového vedení kladen zejména na zvýšení počtu nejkvalitnějších publikačních výstupů, získání externích projektů účelové podpory k potvrzení akreditace studijních oborů i oborů habilitačního a jmenovacího řízení a zintenzivnění kvalifikačního růstu akademických pracovníků FMV. Všechny tyto cíle byly naplněny. Počet nejkvalitnějších publikačních výstupů, tj. článků v časopisech evidovaných ve světově uznávaných databázích (Web of Science, SCOPUS, ERIH), vzrostl z 11 v roce 2011 na 14 v roce 2012 a 21 v roce 2013. Zatímco v letech 2010 – 2011 získala fakulta pouze 2 projekty účelové podpory (TA ČR a MZV), v letech 2012 – 2013 to již bylo projektů 6 (3krát GA ČR, 1 TA ČR, 2krát Visegrádský fond). Pokud jde o habilitační a jmenovací řízení, byla v letech 2012 – 2013 na fakultě zahájena 4 habilitační řízení (3 již úspěšně ukončena) a 2 řízení ke jmenování profesorem.

V oblasti doktorského studia bylo základním cílem zvýšit tlak na soustředěnou vědeckou práci doktorandů pod efektivním vedením kvalifikovaných školitelů. Za tímto účelem vedení FMV vypracovalo vzorové individuální studijní plány, aktualizovalo Opatření k doktorskému studiu na Fakultě mezinárodních vztahů

V oblasti řízení vědy byl vypracován komplexní strategický materiál s konkrétně definovanými cíli.

V doktorském studiu byly zvýšeny požadavky na studenty i školitele.

a zpřísnilo procedury přijímacího řízení, přerušování i ukončování studia. Dále byly zavedeny nové postupy pro zajištění vnitřní konzistence témat disertačních prací na jednotlivých oborech, kdy každý garant doktorského studijního oboru musí každým rokem obhájit nová témata disertačních prací před Oborovou radou příslušného doktorského studijního programu; rovněž byly zavedeny doporučené minimální požadavky na publikační činnost školitelů. Významným způsobem bylo restrukturalizováno kurikulum doktorského studijního oboru Mezinárodní obchod s cílem zvýšit kvalitu studia i jeho nároky na studenty. Přes řadu pozitivních změn v doktorském studiu zůstává v této oblasti do budoucna řada dalších úkolů, který bude potřeba realizovat, aby výše zmíněný základní cíl byl naplněn.

Financování FMV, pracovní prostředí

Fakultě se v uplynulých letech podařilo bez dramatických dopadů plně absorbovat změny spojené s přechodem na nový systém přerozdělování finančních prostředků uvnitř Vysoké školy ekonomické i se zvětšujícím se podílem kvalitativních kritérií v rámci rozdělování prostředků mezi veřejné vysoké školy v ČR. Ačkoliv by tyto zásadní proměny měly při nezměněných vstupních podmínkách na fakultu výrazný negativní dopad, podařilo se díky řadě aktivních opatření a změn tento dopad v zásadě eliminovat.

Vývoj hospodaření v posledních dvou letech lze charakterizovat jako stabilní až mírně rostoucí, bez větších výkyvů. Nadále se daří snižovat podíl příspěvku na vzdělávání na celkových zdrojích financování (z 63 % v roce 2011 na 56 % v roce 2013), a tím postupně snižovat závislost na státním příspěvku. A to i za podmínek, že objem příspěvku na vzdělávání meziročně vzrostl, což znamená, že příjmy z ostatních zdrojů za poslední dva roky rostly rychleji. Jedná se především o příjmy za výuku akreditovaných studijních programů v angličtině a doplňkové činnosti.

Také objem mzdových prostředků meziročně vzrostl téměř o 5%, přesto je této oblasti nutno věnovat nadále pozornost a řešit otázky nejen personální (pokles výkonů), ale i odměňování (např. rostoucí podíl nenárokové složky mzdy, vyváženost odměňování z různých zdrojů a pod).

V souladu s výše zmíněným růstem disponibilních finančních prostředků se úměrně zvýšil i Fond provozních prostředků, jako rezerva pro případné výkyvy ve financování ze strany státu, v počtech studentů nebo ve změnách metodiky financování.

V oblasti materiálně technického vybavení fakulta v roce 2013 pokračovala v obměně nábytku v kancelářích. Novým nábytkem bylo vybaveno 13 kanceláří (zejména KROJ, KSE, SMSJM). Fakulta tak navázala na postupnou výměnu nábytku z let 2006 – 2011.

Dále pokračovala modernizace výpočetní techniky. Z různých zdrojů pořídila fakulta v roce 2012 výpočetní techniku a multifunkční zařízení za 897 tis. Kč, v roce 2013 za 1036 tis. Kč.

Fakultě se v uplynulých letech podařilo bez dramatických dopadů plně absorbovat změny spojené s přechodem na nový systém přerozdělování finančních prostředků.

V roce 2013 byl instalován dveřní přístupový systém na sekretariát KAJ, čímž se rozšířil počet místností s dveřním přístupovým systémem na 4 (dříve již obě zasedací místnosti fakulty NB 244 a NB 255 a sekretariát KOPKK). V roce 2014 žádá fakulta na základě požadavků kateder o instalaci dveřního přístupového systému do dalších 7 místností (sekretariáty kateder, místnosti doktorandů).

V rámci snahy o průběžné snižování administrativní zátěže akademických pracovníků a efektivní využívání základních funkcí informačního systému bylo vedení fakulty iniciátorem některých významnějších změn v systému ISIS. Jako první fakulta VŠE využívá FMV systém sjednocené komunikace Office 365, dále pracovníkům pomáhá sběr dat a prezentace informací v zaměstnaneckém intranetu, pro studenty vznikly týmové weby Pedagogika a Kvalifikační práce.

Za první dva roky funkčního období současného vedení FMV došlo k rozvoji ve všech čtyřech hlavních oblastech, které byly předmětem programových cílů rozvoje FMV na období let 2012-2016. Oblasti pedagogiky, personálního rozvoje, vědy a finančního zajištění se přitom úzce prolínaly s pokračující internacionalizací zaměření fakulty.

Pro druhou polovinu funkčního období chceme pokračovat v nastoupeném trendu. Vedení FMV navrhuje následující zaměření cílů pro toto období:

1) V pedagogické oblasti:

- pokračovat v dlouhodobé tendenci zvyšování kvality výuky, s důrazem na zavádění progresivních prvků do výuky, průběžnou kontrolu kvality a přesnějším vymezením požadavků na jednotlivé součásti pedagogického procesu a respektování relevantní zpětné vazby a ohlasů od studentů i praxe;
- aktivně podporovat excelentní studenty a vytvářet podmínky pro jejich motivaci a diferenciaci, např. zapojením do aktivit spojených s WEF;
- usilovat o další zvýšení kvality kvalifikačních prací včetně zvýšení počtu prací vypracovávaných v cizích jazycích i v rámci česky vyučovaných oborů;
- rozvíjet systém stáží a praxí a zvážit jeho rozšíření také na bakalářské studium;
- průběžně pracovat na zlepšování standardů, požadovaných EFMD v rámci akreditace EPAS; perspektivně zvážit zapojení dalších, i bakalářských oborů do akreditace EPAS (Mezinárodní obchod, IBB);
- dále optimalizovat studijní obory a specializace, vyhodnotit jejich perspektivu, zvážit případné sloučení;
- dopracovat a dbát na pravidla pro zapojení hostujících profesorů ve výuce; upřednostňovat reciproční spolupráci;
- vyhodnotit dosavadní praxi ve vysílání pedagogů FMV jako hostujících profesorů na zahraniční univerzity; dopracovat pravidla a podmínky

vysílání a podle možnosti zvyšovat zapojení pedagogů fakulty do výuky v zahraničí;

- podporovat na fakultě rozvoj výuky v anglickém jazyce IBB, IDS, EGEL, dále IB a CESP, zapojovat do výuky v AJ mladé a perspektivní učitele;
- postupně začleňovat do osnov českých studijních oborů, zejména na navazujícím magisterském studiu, standardně povinné kurzy v anglickém jazyce;
- využít potenciálu nově koncipované Interní rozvojové soutěže k inovacím pedagogického procesu a dalším opatřením ke zvýšení kvality ve výuce.

2) V personální oblasti:

- podporovat perspektivní pedagogy, kteří splňují požadovaná kritéria, při zahájení habilitačního, případně jmenovacího řízení bez zbytečných odkladů;
- dbát na odbornou a publikační činnost garantů a klíčových přednášejících s ohledem na požadavky akreditačních procesů;
- nabízet a zajišťovat možnosti výjezdů na zahraniční univerzity a konference s cílem umožnit kvalifikační růst perspektivních pracovníků;
- dotvářet ISIS tak, aby snižoval administrativní zátěž a byl uživatelsky přátelský.

3) V oblasti vědy a výzkumu:

- pokračovat v podpoře a metodickém vedení vědy a výzkumu na FMV směrem ke kvalitním publikačním výstupům, získávání projektů účelové podpory a kvalifikačnímu růstu;
- stimulovat a organizačně podporovat zapojení výzkumných týmů FMV do mezinárodních vědeckých projektů;
- vytvářet podmínky pro soustředěnou vědeckou práci s přidanou hodnotou.

4) V oblasti financování:

- průběžně sledovat vývoj ceny za náhrady v mezifakultní výuce, v případě negativního vývoje ohrožujícího zejména jazykové katedry vyvolat jednání o změně výpočtu;
- přispět k celoškolské dohodě ohledně systému financování placených studijních programů v cizích jazycích;
- průběžně sledovat vývoj množství realizovaných výkonů v souvislosti s klesajícím počtem studentů a být schopni s předstihem reagovat v personální oblasti;

- zapojit se do celoškolských aktivit v oblasti doplňkové činnosti (vzdělávání v souvislosti s novým zákonem o státní službě), upozorňovat na potenciál doplňkové činnosti na fakultě.

Mimo výše uvedených oblastí, kdy zaměření dalšího směřování FMV vychází z programových cílů na léta 2012 – 2016, vyvstaly v průběhu uplynulého období některé další otázky, které by vedení fakulty chtělo v příštích letech řešit:

- snižovat u pedagogů s kvalitními publikačními výstupy výukovou zátěž a převést jejich pracovní úkoly do oblasti výzkumu a publikací; to by mělo mimo jiné umožnit přijímání mladých perspektivních pracovníků na takto uvolněné pedagogické úvazky;
- příprava a otevření výuky oboru ekonomická diplomacie, nejen jako reakci na požadavky praxe (MZV, MPO), ale také v rámci revize portfolia nabízených studijních oborů;
- finanční zajištění kateder s ohledem na počty zájemců o studium daného oboru;
- rozvoj agendy absolventů s cílem posílit a udržitelně stabilizovat vztahy fakulty s jejími absolventy, se zpětnou vazbou pro rozvoj oborů a pro výuku;
- posílení a systémové ukotvení vztahů s tuzemskými i zahraničními zaměstnavateli našich absolventů;
- příprava na akreditaci školy (fakulty) v rámci AACSB (The Association to Advance Collegiate Schools of Business);
- diskuse o možnostech využití MOOCs v rámci FMV.

V Praze, 24. února 2014